

NAJVÝZNAMNEJŠIE KNIŽNIČNÉ FONDY KNIŽNICE SPOLKU SVÄTÉHO VOJTECHA

PHDR. MÁRIA ZACHAROVÁ

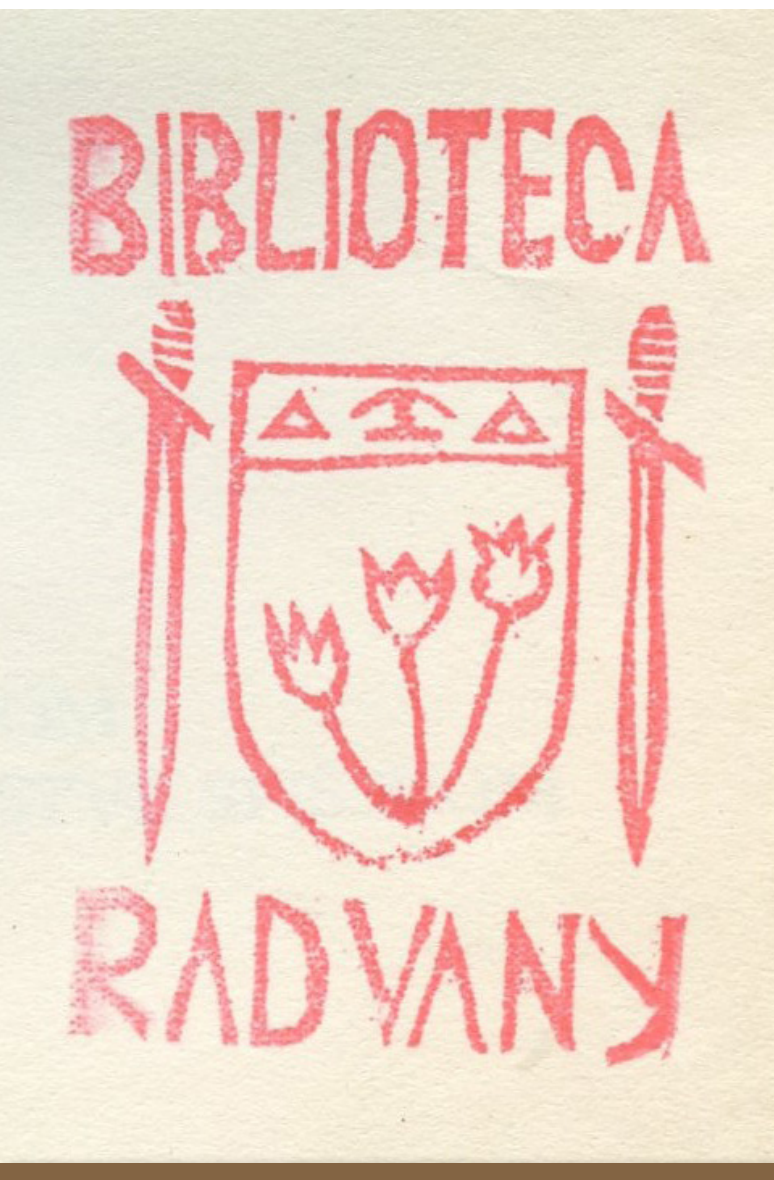
✉ kniznica@ssv.sk
Spolok svätého Vojtecha
www.ssv.sk

The article presents the most important book collections of the Saint Adalbert Association's library which include historical prints from the 16th and 17th centuries, but also the collection of Anton Bernolák and cataloguer Hadrián Radváni, the so-called *Tyrnavik* (documents of Trnava origin) as well as editions from 17th – 21st century. The collections differ from each other not only in terms of their thematic composition, but also in scope. Some contain several thousand items while others amount to no more than thirty or forty items. The author considers the collection of the publications of the Saint Adalbert Association from 1872 to the present to be the most important; it consists of educational and entertaining literature, prayer books, periodicals and school textbooks. Other important works include *Tlače 16. a 17. storočia* (16th and 17th Century Prints), including several editions of the Czech Bible, Virgil's poems and the works of Erasmus of Rotterdam, Aristotle and Cicero. The collections are proof of the variety and richness of the collection of this association library.

Keywords: book collections, historical prints, association libraries, Saint Adalbert Association, Trnava

Knižnica Spolku svätého Vojtecha má dnes 37 knižničných fondov. Označené sú rímskymi číslicami (I – XI) a alfabetickými skratkami. Niektoré fondy obsahujú viac ako 9 000 kníh, iné majú, naopak, len niekoľko desiatok exemplárov. Fondy sú veľmi rôznorodé, od beletrie po zbierku máp a kalendárov. Najrozsiahlejší knižničný fond predstavuje „teologická literatúra“, najmenším sú „vydania Spolku svätého Vojtecha v Uhorsku“.

Primárny knižničný fond tvoria vydania samotného Spolku svätého Vojtecha. Mimoriadnu hodnotu má fond historických tlačí zo 16. a 17. storočia a knižnica Antona Bernoláka. Pre historickú pamäť mesta Trnavy, v ktorej Spolok svätého Vojtecha pôsobí od svojho založenia v roku 1870, majú významnú hodnotu fondy „tyrnaviká“ a „knižnica Hadriána Radvániho“.

Pečiatka Radványiovskej rodinnej knižnice (Knižnica Spolku svätého Vojtecha)

Knižničný fond „vydania Spolku svätého Vojtecha“ má pre samotný spolok najväčší význam. Mapuje jeho históriu od prvých spolkových vydaní v roku 1872 až dodnes. Medzi najvýznamnejšie vydania spolku patrí *Svätovojeťská Biblia*, *Jednotný katolícky spevník* a dlhoročne vydávaný kalendár *Pútnik svätovojeťský* (obsahy pútnikov sú dostupné na <https://www.ssv.sk/kniznica.xhtml>). Spolok vydával poučné, zábavné, náboženské, modlitebné knihy, spevníky, školské učebnice i periodiká, pričom sa vždy snažil reflektovať aktuálne potreby doby. Do polovice 90. rokov 20. storočia vydal viac ako 33 miliónov kusov kníh. V súčasnosti produkuje spolok aj e-knihy a audioknihy. K dnešnému dňu má tento knižničný fond už viac ako 8 100 položiek a neustále sa rozširuje. Bibliografia spolkových vydaní bola spracovaná do roku 1994. Doplnenie po súčasnosť čaká na spracovanie.

Fond „tlače 16. a 17. storočia“ vznikol ako samostatný fond koncom 80. rokov 20. storočia, keď boli z iných fondov spolkovej knižnice preradené knihy vydané v 16. storočí a vybrané knihy zo 17. storočia. Celkovo má tento fond 192 knižničných signatúr. Zo 16. storočia pochádza 60 knižných zväzkov s 20 príväzkami. Ku knihám zo 16. storočia patria viaceré vydania českej *Biblie*, dejiny Uhorského kráľovstva v zredigovanom vydaní Jána Sambucusa, práce Erazma Rotterdamského, dekréty Tridentského koncilu, Vergíliova poézia, diela Aristotela, Cicera a iné.

V roku 1970 sa zásluhou Karola Markoviča dostalo do knižnice darom celkovo 206 knižničných jednotiek z pôvodnej knižnice Antona Bernoláka zo 17. až 19. storočia. Časť kníh z Bernolákovej pozostalosti objavil na povale farského kostola v Nových Zámkoch už spomenutý šuriansky dekan Karol Markovič v roku 1961. Zoznam kníh z Bernolákovej pozostalosti podľa farskej bibliotéky vypracoval Vsevlad Gajdoš. Knihy darované do spolku skatalogizoval Hadrián Radváni (1987) a Vojtech Strelka (2002), avšak neobsahujú všetky Bernolákove knihy. V roku 2002 boli knihy zaslané na očistu a dezinfekciu, v rokoch 2003 – 2005 bola časť kníh Bernolákovej knižnice reštaurovaná v Slovenskej národnej knižnici v Martine. Medzi knihami sú teologické diela, ale aj samotné Bernolákove práce, ako *Repertorium Lexici slavici-bohemico-latino-germanico-ungarici*; *Slowár Slowenský, Česko-Laťinsko-Nemecko-Uherský*.

Fond „tyrnaviká“ mapuje prierez trnavských tlačí a vydaní okrem vydaní Spolku svätého Vojtecha od najstarších čias až dodnes. Obsahuje tlače Trnavskej univerzitnej kníhtlačiarne (univerzita pôsobila v Trnave v rokoch 1635 – 1777), tlače Filiálnej tlačiarne

Ex libris Hadriána Radvániho (Knižnica Spolku svätého Vojtecha)

budínskej Kráľovskej univerzity v Trnave, tlače a vydania Václava a Jána Jelínka, Michala Španrafta, Žigmunda Wintera, Adolfa Horovitza a ďalších, vydania Posla Božského Srdca Ježišovho alebo mariánskych kongregácií. Obsahuje viac ako 2 600 kníh zo 17. storočia – 21. storočia, ktoré sú neustále dopĺňané, napríklad publikáciami Trnavskej univerzity v Trnave (Typi Universitatis Tyrnaviensis).

Významnou zložkou knižnice je aj osobná knižnica Hadriána Radvániho odkázaná spolku v roku 1996. Radváni bol zamestnancom spolku a spracoval nielen časť spolkovej knižnice (je autorom viacerých katalógov knižnice), ale aj spolkového archívu (inventarizoval časť fondu Spolku svätého Vojtecha nazvanú „archív správy“). Jeho knižničný fond má takmer 2 000 čísiel signatúr a obsahuje nielen jeho knihy, ale aj vedecké výstupy a spracovanú osobnú bibliografiu. Jej súčasťou sú tlače zo 17. storočia – 21. storočia. V úvode k zoznamu darovaných kníh píše, že o jeho knižnicu malo záujem viacero inštitúcií. Napriek tomu, že sám spracoval viacero knižníc, jeho vlastná knižnica bola spracovaná len na kartičkách, ktoré zničil z obavy pred domovou prehliadkou. Ďalej píše: „Časť knižnice, ktorú dávam do Spolku sv. Vojtecha, bude ešte doplnená, a myslím si, ba pevne verím, že týmto prispejem: tým, ktorí budú bádať a študovať, osvojovať si poznatky, hlavne z našej cirkevnej a národnej minulosti, a tieto náležite uplatnia.“

Predstavené knižničné fondy sú len čiastkovým obrazom bohatosti a pestrosti spolkovej knižnice.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

- RADVÁNI, Hadrián. 1996a. *Bibliografia vydaní Spolku sv. Vojtecha v Trnave 1870 – 1994: (Knihy, tlače, ročenky, periodiká)*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha.
- RADVÁNI, Hadrián. 1996b. *Knižnica Hadriána Radvániho venovaná Spolku svätého Vojtecha v Trnave: (Strojopis)*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha.
- RADVÁNI, Hadrián. 1990. *Tlače XVI. storočia v Knižnici Spolku sv. Vojtecha v Trnave*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha.
- RADVÁNI, Hadrián. 1988. *Tyrnaviká: Katalóg II.: Knižnica Spolku sv. Vojtecha v Trnave: (Strojopis)*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha.
- RADVÁNI, Hadrián. 1987. *Z knižnice Antona Bernoláka: Katalóg III: Knižnica SSV: (Strojopis)*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha.
- STRELKA, Vojtech. 2002. *Knižnica Antona Bernoláka*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha.